

Védekezés a Felső-Tiszán

Ha január, akkor – jégvédekezés. Ezt is lehetne az elmúlt hónap mottójául választani. A vízkárelhárítási események nélkül eltelt év vége, illetve január eleje után nem ért váratlanul az Országos Műszaki Irányító Törzs január 7-i távmondata, amelyben a Berettyó I. és Berettyó II. jégtörő hajóinkat Tiszalök térségébe vezényelték. A média ugyanis élénk érdeklődést tanúsított a Tiszalöki Duzzasztó körüli jéghelyzetről, az ottani jégvédekezésről. Ha akartuk, ha nem, tudtunk róla.

Az utasítás szerint a Védelmi Osztag feladata volt a jégvédekezést végrehajtó csoport megszervezése, elindítása, a hajók napközbeni működtetése, éjszakai melegen tartása.

A távmondattal megérkezése után a jégvédekezést végző csoportot felállítottuk, megkezdtük a felszerelés rakodását. Rakodás közben a természet nem volt kegyes hozzánk, január legnagyobb hóvihara zúdult nyakunkba. A 40–50 cm-es hóban a szállító trailerek még az osztagtelepre érkezés előtt árokba csúsztak. Először azokat kellett menteni. Az osztagtele-

pen lánctalpas dózer nélkül meg sem tudtunk mozdulni.

A nehézségek ellenére 22.30 órakor az utolsó jármű is elhagyta az osztagtelepet. A két jégtörő mellett a konvoj összetétele Toyota személyszállító kisbusz, teherautó, műhelykocsi, szociális konténert szállító kamion volt. A védelmi csoport 7 fő saját dolgozóból és 3 fő idegen gépkocsivezetőből állt össze. A hét saját dolgozóból 4 fő hajós és 3 fő karbantartó volt. A konvoj 2003. január 8-án reggel 5.00 órára megérkezett Tiszadobra. A jégtörő hajók vízre rakását a Tiszadobi komponál kellett elvégezni, a feladatot a helyszínen kaptuk meg.

Reggel gyönyörű, ugyanakkor félelmetes látvány fogadta csapatunkat. A jég az erőmű alatt több km-es hosszúságban a folyó teljes szélességében összeállt. A kártyaként egymásra csúszott jégtáblák vastagsága helyenként elérte a 6–7 m-t is.

A helyi védelem irányítóival való kapcsolatfelvétel, majd a hajók vízre rakása után megkezdtük tevékenységünket. Feladatunk a robbantott jég to-

vábbi darabolása, sodorvonalba terelése, akadások, torlódások megszüntetése volt a nap-pali műszak folyamán. Éjszaka a jégtörők kisebb-nagyobb karbantartását, és melegen tartását kellett biztosítani. Melléktevékenységként jelentkezett a média kiszolgálása, a különböző

nappal – folyt a jégtörést segítő terelő, járőröző, torlasz képződést megakadályozó tevékenység. Első időszakban a 498–518 fkm között, később a 485,8–518 fkm között. A sikeres jégtörést követően a hajók egyre közelebb kerültek a vízerőműhöz, majd január 29-én megtör-

A Berettyó jégtörő hajó a Tiszán

delegációk körbevitele, robbantók szállítása stb.

Mint tudjuk, a robbantások nem hozták meg a várt eredményt, ezért hajóinkat 2003. január 10-én a Tiszalöki kikötőben szárazdokkba helyeztük, 11-én pedig 2 fő kivételével a személyzetet hazahoztuk. Az ott maradt 2 fő a jégtörők melegen tartását végezte folyamatosan.

A jégvédekezési koncepció megváltozásával – aminek a lényege az volt, hogy a duzzasztó felvizeről az Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság Jégvirág I. és II. 51 tonnás folyami jégtörőit közúton az alvízre hozzák és alulról próbálják a jeget megbontani – azt a feladatot kaptuk, hogy január 21-én tegyük vízre a jégtörőket és segítsük a Jégvirág I.–II. hajók munkáját. A vízre tétel után 12 órában – csak

tént a teljes jégtelenítés. Hajóinkat január 29-én 18.00 órától eredeti állomáshelyükre vezényelték vissza.

2003. január 30-án megtörtént a hajók hazaszállítása. Január 31-én a hajók és felszerelések egész napos karbantartását végeztük el. Folytattuk a melegen tartást.

A jégvédekezés összefoglalásáról jelentés fog készülni. Annyit azért előre meg lehet állapítani, hogy:

- mind a technika, mind az emberek jól vizsgáztak,
- korszerűsítésekkel, apróbb műszaki átalakításokkal a hajók üzemét hatékonyabbá lehetne tenni,

- a kisebb folyókra készült hajók a Tiszán csak segéd szerepet játszottak, kapitányaink nagy bátorságról, leleményeségről tettek tanúbizonyságot.

Tóth Rudolf

Köszönetnyilvánítás

A Felső-Tiszán kialakult jégtorlódást 2003. január 27-én sikerült felszámolni.

E hosszadalmas munkát követően, február 7-én a vízlépcsőnél a duzzasztást normál üzemnek megfelelő szintre állítottuk vissza, helyreállt a Kelet-főcsatorna vízellátása és beindulhatott a tiszalöki vízerőmű üzeme.

A különleges helyzet, különleges beavatkozásokat és különleges helytállást igényelt, melyet a jég elleni védekezési munkákban résztvevők maradéktalanul és önfeláldozóan teljesítettek.

Helytállásukkal a lakosság életének és vagyonának, a nemzetgazdaság értékeinek megóvása mellett, sikerült a jeges árvíz veszélyét a folyószakaszon elhárítani, ugyanakkor a Tiszalöki Vízlépcső védelmét biztosítani.

Munkájukat, helytállásukat Önnek és a munkában résztvevő valamennyi munkatársának ezúton is megköszönöm!

Dr. Pados Imre védelemvezető

A Magyar Hidrológiai Társaság Békés Megyei Területi Szervezetének 1999–2002 közötti tevékenysége

A Magyar Hidrológiai Társaság Békés Megyei Területi Szervezetének tagsága 1997–99 között lényegében nem változott, alacsony szinten stagnált.

1999-ben 31 egyéni tag és 8 jogi tag alkotta a megyei szervezetet, amely figyelembe véve a megyében lévő vízgazdálkodással kapcsolatban tevékenykedő intézmények és szakemberek számát, igen alacsonynak mondható. Ezért nem véletlen, hogy már a korábbi tisztújítás időszakában is a taglétszám megtartása, növelése, a társasági munka erősítése volt a fő célkitűzés.

Az értékelési időszak, 2002 év végére az egyéni tagok létszáma (31-ről) 54-re növekedett, a jogi tagok száma jelenleg 8, nem változott.

Ezek a számok azt mutatják, hogy a társasági tagszervezési tevékenységünk, ha csekély mértékben is, de javult.

A társaság korösszetételének javítása – a fiatalok számarányának növelése – érdekében a Békés Megyei Területi Szervezet fokozott szervezőmunkát végzett.

A jogi tagok szervezése terén még van tennivalónk. Biztató, hogy a jelenlegi tisztújító gyűlés szervezésekor azt tapasztaltuk, hogy van még szándék a megyei intézmények részéről jogi tagság vállalására, vannak még tartalékok e tekintetben. Ennek realizálása az új vezetőség fontos feladata kell, hogy legyen.

A Békés Megyei Területi Szervezet szakmai tevékenységét elsősorban hagyományos előadói rendezvények formájában fejtette ki. Általánosságban értékelve; az elmúlt időszakban kevesebb, de nagyobb volumenű rendezvényeink voltak.

Az elmúlt három évben az előadói témakörök e tekintetben igen széles skálán mozogtak, sokféle témakört érintettek. Így többek között foglalkoztunk a:

- a Körös-völgyi árvízi szükségeltározók számítógépes üzemirányításával,
- a települési önkormányzatok címzett és céltámogatási megvalósíthatósági tanulmányainak rendszerével,
- az ivóvízbázis-védelmi program helyzetével,
- a Szarvas-Békésszentandrás és Siratói holtág-rendszer állapotaival,
- Körös-völgyi Természetvédelmi Bemutatóház népszerűsítésével,
- a Körös-vidék árvízvédelmi-belvízvédelmi aktuális feladataival, a Tisza-völgy árvízvédelmi fejlesztésével,
- a Vásárhelyi terv továbbfejlesztésének koncepciójával,
- a víz és egészség sokrétű összefüggésével,
- a korszerű biológiai szennyvíztisztítás tervezési, építési és üzemeltetési kérdéseivel,
- a Békés megyei fürdők fejlesztésével,
- az ivóvízminőség-javító Eu-Keretirányelv bevezetésének feltevével,
- megemlékeztünk az ÖKI fennállásának 50. évfordulójáról.

Kiemelten nagy érdeklődés és civil nyilvánosság részvételével zajlott le 2000. októberben a három szomszéd megye területi szervezeteivel közös rendezvény Hortobágyon a faluházban a Hortobágy-Berettyó üzemeléséről, árvíz- és belvízvédekezési tapasztalatairól, 2001. novemberben pedig a Fekete-Fehér-Körös vízgyűjtőterületének vízminőségi kárelhárítási tervéről és az üzemi kárelhárítási tervekről.

A Körösök hegyvidéki vízgyűjtőterületére 2000. szeptember 5–7-én szerveztünk sikeres tanulmányutat, melynek során Nagyvárad–Torockó–Torda–Brád környékén tettünk szakmai tapasztalatokban és kulturális látnivalókban gazdag kirándulást.

Külön ki kell emelni az értékelési időszakban megtartott országos nagyrendezvényeket.

2000. május 24–25. között Gyulán került megrendezésre az Országos Belvízvédelmi Konferencia. A GTE és MAE megyei szervezeteivel közös rendezvényen 100 regisztrált résztvevő volt, 20 előadás hangzott el. A konferencia anyaga kiadványban is megjelent.

2001. július 3–5. között Gyulán került megrendezésre a Társaság XIX. Országos Vándorgyűlése. A 3 napos tudományos ülésen 300 regisztrált résztvevő volt, kilenc szekcióban folyt konferencia. A résztvevők számára a szakmai tanácskozás mellett kiállítás, tanulmányi kirándulást rendeztünk és fakultatív programokon is részt vehettek a vendégek. Új eleme volt a társasági rendezvénynek, hogy a baráti találkozó mellett külön ifjúsági estét is szerveztünk a fiatalok számára. A sikeres estén 60 fő 20–30 év közötti fiatal vett részt, megismerve egymást és a Hidrológiai Társasági szervezetet is.

Tevékenységünk során (nem feledkezve meg a nyugdíjasokról sem) más módon is előtérbe helyeztük az ifjúság felé irányuló szakmai, ismeretterjesztő munkát. Az általános iskolás korúak számára évente (víz világnapon) rajzpályázatot és szellemi vetélkedőket szerveztünk, nyílt napokat tartottunk jogi tagjainkkal együttműködve (Vízművek Vállalat, KÖVÍZIG, Közüzemi Vállalat). A középiskolás korúak számára előadói rendezvényt tartottunk évente, melynek rendszeresen otthont adott a Vásárhelyi Pál Műszaki Szakközépiskola.

Az MHT Békés Megyei Területi Szervezet tagjai az elmúlt időszakban több társasági elismerést is kaptak. 2000-ben Várkonyi Kálmán tagunk Pro Aqua kitüntetésben részesült, 2001-ben Galbáts Zoltán és Kiss Attila Vitális Sándor nívódíjban részesültek szakirodalmi tevékenységükért.

Az 1999. évi Lampl Hugó díjat a Fehér-Körösön lévő Gyulai tömlős gát és Élővíz-csatorna tápszilip nyerte el. Az ünnepélyes díjátadásra és emléktábla elhelyezésre 2000. márciusában, a Víz Világnapja alkalmából került sor.

A létesítmények megvalósításában közreműködő alkotók – Pálinsk Lajos és Galbáts Zoltán tagtársaink – munkájuk elismeréseként Lampl emléklapokat kaptak.

A Magyar Hidrológiai Társaság Békés Megyei Területi Szervezete ebben az időszakban új kommunikációs technikák alkalmazásával is igyekezett a szakmai ismereteket átadni és a szervezet munkáját bemutatni.

– A helyi rádiók támogatásával (Csaba Rádió, 2000. március 22.) 24 órás magazinműsor készült a vízzel kapcsolatos témakörben.

– A Gyulán rendezett országos vándorgyűlésre videó filmet készítettünk, melyet megelőző vándorgyűlésen (Veszprémben) meghívásként bemutattunk. A Gyulán rendezett vándorgyűlés eredményeit szerkesztett filmen dokumentáltuk.

– Rendszeresen beszámoltunk a társaság munkájáról a Körösvidéki Hírlevélben, és többször nyilvánosságunk kaptunk a Békés Megyei Hírlapban is.

– Az MHT Békés Megyei Területi Szervezete elérhető a www.kovizig.hu internetes honlap társadalmi kapcsolatok menüsorában is.

A területi szervezet három éves tevékenysége az elmúlt év márciusától kis mértékben lendületét veszítette, azonban a felsorolt eredmények még mindig jó alapot adnak a szervezet munkájának sikeres folytatásához, illetve megújításához.

Bak Sándor elnök

(Elhangzott a Magyar Hidrológiai Társaság Békés Megyei Területi Szervezetének vezetőségválasztó taggyűlésén 2003. január 22-én.)

A vezetőségválasztó taggyűlés elnöksége

Felügyeleti ellenőrzések a városi közkutaknál

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság Felszín Alatti Vizek Csoportjának 2002. évben egyik feladata volt Békéscsaba és Gyula városok közkútjainak felügyeleti ellenőrzése, és állapotuk felmérése.

Az ellenőrzés előkészítéseként mindkét önkormányzatnak, és városgazdálkodási szervezeteik részére megküldtük az általunk nyilvántartott (kútataszter adatai szerint Gyulán 89 db, Békéscsabán 56 db) létesítmények jegyzékét átvizsgálásra. E lista alapján az önkormányzatok kiválasztották azokat a kutakat, amelyek még tulajdonukat képezik, és információt adtak az idegen tulajdonba került, valamint a megszüntetett kutakról.

A felügyelet lebonyolítása mindegyik városban több napot igényelt. Az első napon leegyeztettük a „megmaradt” listát, majd ennek birtokában indultunk el egy-egy városrészben. Gyulán (beleértve Gyulavárit és Dénesmajort) 53 db, Békéscsabán 14 db kutat néztünk meg, ezeket fényképfelvétellel megörökítettük.

A felügyeleten meghívás ellenére nem képviselte magát az ANTSZ, a KÖFE, és Gyula Város Műszaki Osztálya.

A felügyelet során azt tapasztaltuk, hogy Békéscsabán gondosabban vannak kezelve a működő és nem működő kutak, mint Gyulán. Ez visszavezethető arra, hogy Gyulán sokkal több kút maradt meg, mint a megyeszékhelyen. A fenntartásra szánt pénzügyi keretről azonban egyik helyen sem tudtak tájékoztatni bennünket.

Mindkét városban találtunk engedély nélkül üzemelő kutat, így az utólagos engedélyezési eljárás lefolytatására, és az

engedély nélküli vízhasználat utáni vízkészlet járulék fizetésére vonatkozóan intézkedtünk.

A szabadkifolyású kutaknál vízért álltak sorban a városlakók, akik elmondták, hogy változatlanul jobban szeretik e kutak vizét, mint a csapvizet, és a kutak fenntartása mellett érveltek.

A tapasztaltakat emlékeztetőben rögzítettük, amelyhez készült egy „elvégzendő feladatok listája” elnevezésű összefoglaló táblázat a határidők megjelölésével.

A gyulai polgármesteri hivatal kezelésében lévő közkutaknál 10 db kútnál, a békéscsabai polgármesteri hivatal kezelé-

sében lévő kutak közül 5 db közkútnál kell beavatkozásokat végezni soron kívül ill. ez év végéig. Ezek a feladatok többnyire a kútcső lezárását, a kútakna fedlapjának lezárását, a kútakna lefedését, a kút szakszerű megszüntetését jelentik, de meghatároztuk a vízjogi engedélyezési eljárással kapcsolatos feladatokat is.

Az ellenőrzésben segítséget nyújtóknak – vízügyi igazgatósági és önkormányzati dolgozóknak ezúton mondok köszönetet. Utóbbiak helyismerete, a fedlapok felszedése és visszatétele nagy segítséget jelentett.

Veres Sándor

Egy-egy szépen kiképzett kútfelső rész Gyuláról, illetve Békéscsabáról

Gyula, Szőlőskert utcai díszkút

Békéscsaba, Kossuth téri díszkút

Egy-egy kép az elhanyagolt kutakról

Gyula, Sarkadi u. 22 sz. ház előtti kút, nyitott anyacsóval

Gyula, Hódi u. 5/A sz. ház kertjében fedetlen kútakna

Békéscsaba, B-953 kat. számú 2454,0 m talpmélységű kút kútfeje és aknája

Események a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság életéből az elmúlt 50 évben

Ebben az évben jelentős évfordulóhoz érkezünk. 2003. szeptember 30-án fél évszázada lesz annak, hogy az Országos Vízügyi Főigazgatóság létrehozásával egyidejűleg megalakultak az egységes vízügyi szolgálat területi igazgatási szervei, a VÍZ-ÜGYI IGAZGATÓSÁGOK.

Az ötvenéves évforduló alkalmából a Körös-vidéki Hírlevél sorozatot indít, melyben felidézünk az elmúlt időszak eseményeit, szakmai történéseit és a szervezet életének érdekeségeit, fontosabb állomásait. Nem célunk a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság történetének teljes értékű feldolgozása, az a szakírók feladata lesz. Célunk, hogy a Körös-vidék vízgazdálkodásának, a szervezet működésének néhány részletét felidézünk és mindenki számára közzé tegyük.

A hírlevél szerkesztősége ezúton is felkéri Tisztelt Olvasóit, a vízügyi igazgatóság egykori és jelenlegi munkatársait, hogy szerkesszük együtt az egész éven át tartó rovatot és beküldött rövid írásaikkal járuljanak hozzá a közös megemlékezéshez.

Az alapítás főbb adatai

– A Minisztertanács az 1060/1953. (IX. 30.) számú MT határozattal Országos Vízügyi Főigazgatóság és 11 vízügyi igazgatóság létrehozását rendelte el (a Bajai Vízügyi Igazgatóságot csak 1955. január 15-ével létesítették).

– A vízügyi igazgatóságok, köztük a Gyulai Vízügyi Igazgatóság feladatköréről, működési területéről és székhelyéről a 6/1953. sz. OVF utasítás rendelkezett. Az igazgatóság tényleges működését 1953. október 1. napján kezdte meg.

A vízügyi igazgatóságok alapfeladatai az alapításkor

– közreműködnek a vízgazdálkodással kapcsolatos tudományos kutatásban és műszaki tervezésben,

– feltárják és elosztják a vízkészleteket,

– elkészítik a vízgazdálkodás terveit (távlat-, keret- és éves terveket),

– műszakilag irányítják és ellenőrzik a mesterséges víziutak és a víztárolók tervezési és építési munkáit,

– ellátják az árvíz- és belvízvédelmet, valamint a folyam- és patakszabályozás tervezési és építési munkáit,

– elkészítik az öntözések és öntöző rendszerek, valamint ezek fejlesztésének terveit, megépítik az öntöző műveket és telepeket, felügyelnek az öntözőművek üzemeltetésére,

– közreműködnek az országos jelentőségű vízügyi létesítmények (vízlépcsők, vízierőművek, stb.) megtervezésében, valamint a közüzemi vízellátással és szennyvízelvezetéssel kapcsolatban – a vízbeszerzés és vízvezetés általános műszaki megoldásának kidolgozásában,

– megtervezik és kivitelezik az országos energiahálózatra nem dolgozó kis- és törpevízerőműveket,

– üzemeltetik a más szervezetek át nem adott vízi építményeket,

– ellátják a vízügyi államigazgatási ügyekben az elsőfokú hatósági teendőket.

– Az igazgatóság illetékességi és működési területe az alapításkor lényegesen kisebb volt a jelenleginél. Akkor még nem tartozott hozzánk a szarvasi szakaszmérnökség területe, valamint a jelenlegi szeghalmi szakaszmérnökség területének északi része.

– Az első igazgató Kurta József, az egyik jogelőd, a Gyulai Árvízvédelmi és Folyamszabályozási Hivatal korábbi vezetője volt.

* * *

Az igazgatóság az 1953. szeptember 30. – december 10. közötti időszakra meghirdetett versenyben a vízügyi igazgató-

ságok között az ötödik helyet érte el és ezért 5000 (!) forint jutalomban részesült. A versenyben az egyik fő értékelési szempont „az öntözési munkák előrehaladása” volt. (2)

1953. december 12. ünnepélyes keretek közt avatták fel a Békéscsabai Vízműépítő Technikum új diákonthonát. A diákonthon igazgatója Kapás Géza. (3)

1954. március 21. A Gyulán székelő vízügyi igazgatóság munkásai folyóinkon elengedték a jeges árvizet, a hidaknál, zsilipeknél robbantásokkal zúzták szét a megtorlódott jeget. Nagyobb veszedelem nélkül lépünk a tavaszba, a vízhiányos időszakra felkészülés jegyében a Vízügyi Igazgatóság 45 nagy szivattyútelepet, 21 mozgatható kisebb teljesítményű szivattyút tart üzemben. (3)

1954. október. A megkötött Magyar-Román Egyezmény szerint a Sebes-Körösön felhasználható vízmennyiség 1500 l/sec-ről 150 l/sec-ra csökkent és így az elenyésző vízmennyiség komoly öntözést nem enged a Sebes-Körös vízrendszerében. (4)

1954. október 15. Békésen épül az új szivattyútelep, amely a Békéscsabát és Békést veszélyeztető belvizeket emeli át a Kettős-Körösbe. Az új telep szivattyúi másodpercenként 6 m³ vizet emelnek át, két egyenként 320 LE villanymotor működteti a szivattyúkat. (1)

1955. Az Öntözési és Rizstermelési Kutató Intézet Szarvas mellett berendezte az ún. Kondoros-völgyi minta belvízgyűjtő területet. A létesítés célja az volt, hogy tanulmányozzák a síkvidéki területek lefolyási viszonyait. (1)

1955. Megkezdődött a Hosszúfoki főcsatorna torkolatánál a 8,5 m³/sec teljesítményű elektromos üzemű Hosszúfok IV. szivattyútelep építése, a Kopolya csatorna Malomfoki leágazásánál a Fekete-Körös mellett a 4,4 m³/sec teljesítményű Malomfoki szivattyútelep építése. (4)

1955. Megépült a Kettős-Körös mellett az új Vargahosszai II. szivattyútelep. (4)

1956. Az 1952–1954. évi belvízjárások alkalmával a Folyáséri belvízrendszerben, majd 1956. évi rendkívüli nyári belvíz alkalmával az Élővíz-csatornarendszerben az öntözés következtében elfajult belvízcsatorna-hálózat csődöt mondott. Az öntözések stabilizációjára vonatkozó 1086/1955. MT. rendelet alapján a Gyulai Vízügyi Igazgatóság programot dolgozott ki az öntözéses gazdálkodás eme káros kinövésének felszámolására. A programban kettős műszaki célkitűzés érvényesült: mentesíteni kell a belvízhálózatot az öntözéstől és új öntözőrendszereket kell kialakítani. (4)

1956. A bakonszegi utolsó földgát átvágásával fél szelvényvel elkészült a Tiszavasváritól–Bakonszegig vezető, mintegy 100 km hosszú Keleti-főcsatorna. A főcsatorna fontos műtárgya volt az ugyancsak ebben az évben átadott Bakonszegi leeresztő zsilip, amely lehetővé tette, hogy percenként 10 m³ öntözővizet vezessenek a Kék-Kállón és a Berettyón át a Körösök rendszerébe (1)

1956. Megkezdődött a Félhalmi Öntözőrendszer kiépítése a Hármaskörös-től délre, Köröstacsca és Gyoma között. Az öntözőrendszer területe 3690 kh, az öntözőcsatorna összes hossza 42.550 fm. (4)

1956. A május–június–július havi rendkívüli mennyiségű, több mint 300 mm csapadék nagy kiterjedésű belvízelöntéseket okozott. Az elöntések a június 18–21 között leestek, átlag 120 mm eső nyomán keletkeztek. A belvízelöntések egyidejű kiterjedése 50 ezer kh-t tett ki. (4)

1957. Május–június hónapokban közel 300 mm csapadék esett le, melynek hatására a Gyula–Sarkad–Méhkerék–Vész-tő által közrefogott területen kb. 20 ezer kh került víz alá.

1957. Az igazgatóság területén a monokultúrás rizsterme-
(Folytatás a 5. oldalon)

Események a Körös-vidéki Vízügyi

Igazgatóság életéből az elmúlt 50 évben

(Folytatás az 4. oldalról)

lés dominált, a 7721 kh öntözött területből 6516 kh rizs volt. (4)

1957. Az Élővíz-csatorna vízrendszerben 374 egyéni érdekelte, 12 termelőszövetkezet, 4 község és 20 kút öntöző folytatott öntözési gazdálkodást. (4)

1957-ben Gyulán fürdőépítési bizottság alakult. A kezdeményezésükre fűrt 2004 m talpmélységű termálkútból 1958 november 19-én 71 fokos víz tört fel, amelyre alapozva kiépültek a Gyulai Várfürdő létesítményei. A fürdő 1959. május 1-jén nyitotta meg kapuit. (1)

1958. Megkezdődött a Körösladányi Öntözőrendszer kiépítése Gyoma-Déaványa-Körösladány térségében 10659 kh területen. (4)

1958. Beruházási munkák alakulása a Gyulai Vízügyi Igazgatóságnál (millió Ft). (4)

	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Árvíz	0,9	1,2	0,8	0,9	1,3	1,4
Öntözés	2,0	6,1	1,2	0,25	0,5	1,2
Belvíz	5,4	2,1	1,1	0,3	1,2	1,4

Fenntartási munkák költségalkulása a Gyulai Vízügyi Igazgatóságnál (millió Ft). (4)

	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Árvíz	3,5	2,9	3,5	3,6	4,4	6,6
Öntözés	0	0	0	0,8	3,5	3,4
Belvíz	4,0	4,0	6,2	5,9	6,4	13,2

1958. március 1. Az öntözővizek vizsgálatára a vízügyi szolgálat felügyelete alatt 1956-ban létrehozott gyulai vízminőségvizsgáló laboratóriumot az OVF főigazgatói utasítás értelmében a felszíni vizek ipari és házi eredetű szennyeződéseinek vizsgálatára is alkalmassá kellett tenni. (1)

1958. A Vízügyi Igazgatóság szivattyú kapacitása:

Szivattyútelep	50 db	75,6 m ³ /sec,
kiépített szivattyúállás	49 db	24,6 m ³ /sec,
hordozható szivattyú	136 db	37,9 m ³ /sec
Összesen:		137,1 m ³ /sec(4)

1959. Az árvíz- és belvízvédekezés hatásos lefolytatásának, a jelentések és utasítások továbbításának egyik biztosítéka az árvízvédelmi telefonhálózat, melynek összes hossza 524 km 92 db beépített telefonkészülékkel, 14 db hordozható készülékkel, 1 db telefonközponttal. (4)

1959. A belvízvédekezés alatt a központi műszaki csoport állandó ügyeletet tart. Az ügyelet személyi beosztásának egyik tagja a küldönc. A küldönc futárszolgálatot teljesít és a híradásokat továbbítja.

1959. Befejezés előtt áll az új elektromos üzemű Békés II. szivattyútelep (10 m³/sec) építése a Kettős-Körösön. Folyamatban van a Folyásér II. (6 m³/sec) és a Fokközi II. (6 m³/sec) szivattyútelepek építése a Sebes-Körös mellett. Az államosított vízügyi szolgálat a háború előtti 48 m³/sec-os torkolati szivattyútelepi kapacitást több mint duplájára, 108,5 m³/sec-ra növelte.

1959. A Gyulai Vízügyi Igazgatóság neve Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóságra változott.

Szivárvány Nyugdíjas Klub 2003. évi programja

- Január 6. **2003. évi program jóváhagyása**
Előadó: **Vámos Sándor** klubelnök
- Február 3. **Farsangi zenés piknik.** Szervező: **Bürös Pál**
Március 3. **Közalkalmazotti Tanács tájékoztatója.**
Felkért előadó: **Kurucz András**
Nónapi ünnepség. Előadó: **Vámos Sándor**
Ny. érdekvédelmi tájékoztató.
Előadó: **Varga András** városi érd. v. elnök
- Április 7. **Híres gyulaiak.**
Előadó: **D. Nagy András** helytörténész
- Május 5. **Az Igazgatóság Önálló Szakszervezetének tájékoztatója**
Előadó: **Török János** óa. szakszerv. titkár
- Június 2. **Kirándulás Szanazugba és igazgatóságunk életéről tájékoztató**
Előadó: **Bak Sándor**, KÖVIZIG igazgató
- Június 19. **Aktuális vízügyi vízgazdálkodási események**
Előadó: **Galbáts Zoltán**, műszaki ig.-h. főmérnök
- Július 7. **Kirándulási program ismertetése**
Előadó: **Török János** idegengyeztető
- Augusztus 4. **Szervezési feladatok**
Előadó: **Vámos Sándor**
- Szeptember 1. **Tervezett kirándulás**
- Szeptember 4–5. **Aktualitások Gyula város jelenéről, jövőjéről**
Előadó: **Béres István** városi főépítész
- Október 6. **A Klub pénzgazdálkodása**
Előadó: **Bürös Pál** pénztáros
- November 3. **Évzáró rendezvény ismertetése**
Előadó: **Vámos Sándor**
- December 1. **Évzáró rendezvény**
- December 18.

A kedves klubtagoknak mindennapi életükhöz friss, jó egészséget kívánok!
Vámos Sándor klubelnök

Magyar Hidrológiai Társaság Békés Megyei Területi Szervezetének tisztségviselői

Elnök: **Bak Sándor**

Titkár: **Réti László**

Vezetőségi tagok:

Békés Megyei Vízművek Vállalat,

Képv.: Rung Attila

Vásárhelyi Pál. Műszaki Szakközépiskola,

Képv.: Engelhardt Róbert

Körös-Berettyói Vízgazdálkodási Társulat, Békés

Képv.: Miklós Lajos

Gyulai Közülemi Kft. Képv.: Virányi István, Góg Imre (nyugdíjas), Dr. Andrassy Gyula (ÁNTSZ), Galbáts Zoltán (KÖVIZIG)

MHT munkaterv

Az MHT Békés Megyei Területi Szervezetének újonnan megválasztott vezetősége február 20-án elnökségi ülést tartott. Az előzetes javaslatok alapján az elnökség összeállította és elfogadta a területi szervezet 2003. évi munkatervét.

Már hagyományosnak mondható program lesz ebben az évben is a Víz Világnapról szóló megemlékezés. A tervezett előadóülések többek között foglalkoznak a közigazgatási korszerűsítési törekvések, az árvízvédelmi lokalizációs mintaterv, a Maros hordalékkúp kutatás, az Árpád fürdő rekonstrukciója, a Békés-Csanádi löszhát vízgazdálkodásának térinformatikai vizsgálata, Békés megye egészséges ivóvízellátása, a szennyvíz-előtisztítás és csatornabírság szakterületek kérdéseivel.

A tervek szerint a területi szervezet ebben az évben három napos szakmai tanulmányutat szervez a Fekete- és Sebes-Körös vízgyűjtő területére, valamint megemlékezik Huszár Mátyás születésének 225. évfordulójáról és a Körös-Berettyói Vízgazdálkodási Társulat 150 éves történetéről.

Hidrometeorológia

Január hónapot az évszakhoz képest hideg, az átlagosnál jóval csapadékosabb időjárás jellemezte.

A hőmérséklet alakulásában – az előző hónapokhoz hasonlóan – továbbra is a szélsőségek domináltak.

Napközben +10 °C és –12 °C közötti, míg a hajnali órákban 0 °C és –27 °C közötti hőmérsékleteket regisztráltak.

A havi középhőmérséklet –4,0 °C volt, amely – lényegesen – 3,1 °C-al elmaradt az ilyenkor szokásostól.

Az igazgatóság területén az elmúlt hónapban igen nagy mennyiségű, átlagosan 78,2 mm csapadék hullott, ez az érték több mint kétszerese az erre az időszakra jellemző átlagnak.

A csapadékmérő állomások közül a legnagyobb csapadékmennyiséget – 110,9 mm-t – Szeregházán mérték, míg a legkevesebb csapadék – 46,2 mm – Szarvason hullott.

A csapadék nagy része hó formájában esett. A hótakaró vastagsága 4–60 cm között változott.

A hónap folyamán 15 nap volt, amikor mérhető csapadékot regisztráltak.

Területünkön 2002. november 1. – 2003. január 31-e közötti időszakban, átlagosan 154,4 mm volt a lehullott csapadék mennyisége, amely 39,3 mm-el magasabb a sokéves átlagnál.

A havonként lehullott csapadékmennyiségek és a sokéves átlag alakulása az alábbi:

	nov.	dec.	jan.	össz.
sokéves átlag (mm)	46,8	39,0	29,3	115,1
tárgyi időszak (mm)	34,6	41,6	78,2	154,4
eltérés az átlagtól	-12,2	+2,6	+48,2	+39,3

Január hónapban a talajvíz – a vizsgált kutak adatai alapján – a sokéves átlagnál kissé magasabban helyezkedett el. Az elmúlt hetek csapadékos időjárásának hatására kb. 30 cm-es vízszintemelkedést észleltünk

A talajvíz a terepszint alatt 140–490 cm között ingadozott.

Török Jánosné

Vízminőség

Országos és regionális törzshálózati mintahelyek vízminőségi osztályba sorolása a VM adatbázis adatai, az MSZ 12749 szabvány alapján.

A vízvizsgálatokat a Körös-vidéki Környezetvédelmi Felügye-
léség és a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Felügye-
léség végezte.

végezte.

Minősítési időszak 2003. január 1. – január 31. Mintaszám: 1-2

Mintavételi hely	A	B	C	D	E
Fehér-Körös Gyulavári 9,3 fkm	II	III	-	II*	III
Fekete-Körös Sarkad 16,1 fkm	II	II	-	II*	III
Kettős-Körös Békés d.f. 116,7 fkm	II	III	-	II*	IV
Kettős-Körös M.berény kh. 103,9 fkm	II	III	-	II*	III
Sebes-Körös Körösszakál 59,4 fkm	II	II	-	II*	II
Sebes-Körös K.ladány 10,10 fkm	III	III	-	II*	IV
Hármas-Körös Gyoma 79,3 fkm	II	III	-	II*	III
Hármas-Körös B.szentandrás 48,0 fkm	III	II	-	II*	IV
Hortobágy-Berettyó Mezőtúr 6,4 fkm	IV	V	-	III	III
Élővíz-csatorna Veszely 24,2 fkm	V	V	-	II*	III
Élővíz-csatorna Békés tork.	V	V	-	III*	III

Jelmagyarázat:

A csoport: az oxigénháztartás jellemzői	I. osztály: kiváló víz
B csoport: nitrogén és foszforháztartás jellemzői	II. osztály: jó víz
C csoport: mikrobiológiai jellemzők	III. osztály: tűrhető víz
D csoport: mikroszennyezők toxicitása	IV. osztály: szennyezett víz
E csoport: egyéb jellemzők	V. osztály: erősen szenny. víz

* szerves mikro-szennyezők vizsgálata nélkül

Január hónapban igazgatóságunk területén rendkívüli szennyeződés nem történt.

Dr. Vasas Ferencné

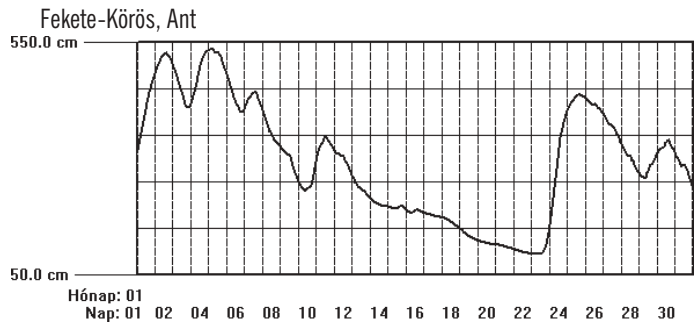
Hidrológia

A Körösök hegyvidéki vízgyűjtő területén január első 5 napjában eső, majd a lehűlés hatására hó alakjában hullott csapadék. A hónap végén 23-án és 27–28-án volt kisebb eső. A hótakaró az első 5 napban csak a magasabban fekvő területeket borította, majd az intenzív csapadék hatására már egyöntetűvé vált. Legnagyobb hóvastagság január 11-re Biharfüreden keletkezett 67 cm, az alacsonyabban fekvő területen 17–33 cm között változott. A hónap végére 7–25 cm közötti értékben csökkent a hótakaró vastagsága.

Az év első napjaiban lehullott csapadék hatására két árhullám indult el a Körösökön, melyek közül legjelentősebb volt a Fekete-Körös áradása. Mindkét esetben I. fokú árvízvédelmi készültségi szint felett tetőzött az országghatár közelében, Antnál (529 cm és 537 cm). A hónap középső részén végig folyamatos, lassú apadás mutatkozott.

A hó végén lehullott hegyvidéki csapadék hatására újabb emelkedések jelentkeztek folyóinkon, de az áradások mértéke már kisebb volt.

A múlt év végén a Körösökön kialakult összefüggő jégtakaró január hónap első felében is megmaradt. A jég vastagsága 12–40 cm között változott. A hónap második felében kismértékű olvadást lehetett megfigyelni. A jég fokozatosan összetöredezett, jégzajlás alakult ki, majd egyre több helyen váltak jégmentessé a folyók, vagy csak part közelében mutatkozott 2–6 cm vastagságú parti jég. A Berettyó alsó szakaszának kivételével január 29-re teljesen jégmentessé váltak a Körösök.

Néhány jellemző állomás vízhozam értéke január 31-én:

		(m ³ /s)
Fehér-Körös,	Gyula	68,2
Fekete-Körös,	Sarkad-Malomfok	84,2
Kettős-Körös,	Békés	118
Sebes-Körös,	Körösszakál	17,7
Sebes-Körös,	Körösladány	49,8
Berettyó,	Szeghalom	54,1
Hármas-Körös,	Gyoma	208
Hármas-Körös,	Kunszentmárton	186

Kurilla Lajos

E.: KÖVIZIG 5700 GYULA, Városház. utca 26.

Díj hitelezve
Körzeti Postahivatal
GYULA 1. 5701

NYOMTATVÁNY

KÖRÖS-VIDÉKI

hírlevél

Kiadó: Körös Vidéki Vízügyi Igazgatóság. Felelős kiadó: Bak Sándor igazgató

Szerkesztő: Cserkúti Andrásné

5700 Gyula, Városház utca 26. Tel.: 66/526-400*, Fax: 66/526-407 E-mail: kovizig@kovizig.hu, www.kovizig.hu

Megjelenik havonta 600 példányban

Kiadványyszerkesztés: Kovács Sándor. Nyomtatás: Rotapress Bt. Gyula, telefon: 06-60/301-522